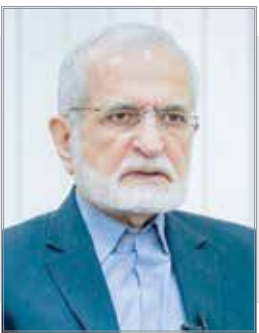

نگفتمت مرو آنچه که آشنات منم؟

صفحه ۲

ایران و عربستان نمی توانند نگاه حذفی به یکدیگر داشته باشند

صفحه ۳

پادشاه عمان مورد استقبال رسمی رئیس جمهوری ایران قرار گرفت

سلطان میانجی در تهران

✓ **صالحی: امیدهای زیادی به سفر سلطان هیثم به تهران داریم**

صفحه ۳

اردوغان در دور دوم انتخابات ریاست جمهوری ترکیه به پیروزی رسید

عبور آتاپیب از چالش عمو کمال

صفحه ۱۱

عباسعلی متوسلیان، رئیس هیات مدیره انجمن تولیدکنندگان لوله و اتصالات PVC مطرح کرد

رموز جذابیت صنایع تکمیلی در جهان نو

هدف گذاری غلط در این حوزه ممکن است هزینه‌های گزافی را به کشور تحمیل کند. در چندین دهه اخیر، رویکرد غالب در توسعه صنعت پتروشیمی کشور بر اساس تولید محصولات بالادست و با ارزش افزوده کم بنا شده که این نگرش متناسب با سیاست‌های کلان اقتصادی در جهت کاهش خام فروشی نیست، اما همچنان شاهد آن هستیم که مشوق‌های مالی و اقتصادی کشور، به سمت توسعه صنایع بالادست پر حجم سوق می‌یابد که البته نگاهی به روندهای جهانی در صنعت پتروشیمی، بیانگر آن است که این رویکرد، نیازمند تغییراتی بنیادی است، چرا که در سالیان گذشته، صنایع بالادست پتروشیمی جهان، به دلیل رقابت شدید در این صنعت، در ایجاد و جذب ارزش و کسب درآمد متناسب با سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته خود ناتوان بوده‌اند.

رقابت برای فروش محصول با قیمت پایین‌تر، شرکت‌های پتروشیمی را به سوی ساخت واحدهای بزرگ‌تر، سرمایه‌گذاری‌های زیاد در مناطق عرضه محور (خاورمیانه) یا تقاضا محور (چین و هند) و متحمل شدن هزینه‌های زیاد برای بازسازی و به کارگیری تکنولوژی‌های جدید سوق داده است. به عنوان نمونه، در سال ۲۰۲۳ حدود ۱/۵ میلیون تن ظرفیت جدید پی‌سی در سراسر جهان وارد چرخه می‌شود که بیش از ۸۰ درصد آن مربوط به چین است. پیش‌بینی می‌شود که در ۹۵ سال آینده از یک، بیشتر محصولات بالادست پتروشیمی با مازاد ظرفیت روبرو و شوند که باعث کاهش قیمت محصولات و به تبع آن کاهش درآمد بخش بالادست پتروشیمی خواهد شد.

از سوی دیگر، سطح رقابت‌پذیری صنعت پتروشیمی کشور ایران، نسبت به کشورهای فعال در این صنعت نیز رضایت بخش نیست. نتایج ارزیابی‌های مراجع علمی، حاکی از آن است که ایران تنها در صادرات ۳۵ محصول از ۵۱۶ محصول صنعت پتروشیمی، رقابت‌پذیر بوده است و این ۳۵ محصول، ۹۵ درصد از صادرات صنایع پتروشیمی ایران را تشکیل داده‌اند. این در حالی است که کشوری همچون آلمان، توانسته است در ۲۷۲ محصول پتروشیمی، رقابت‌پذیر شود و در میان سه کشور برتر صادرکننده محصولات پتروشیمی قرار گیرد. با وجود توسعه، تقویت نهادهای مکمل، ایجاد و ارتقای توانمندی‌های تکنولوژیک و تعیین سیاست‌های حمایت مالی مناسب از سوی دولت، برخی از اقدامات لازم برای توسعه صنایع پایین دست پتروشیمی است. همچنین تقویت دانش فنی، آموزش نیروی انسانی ماهر و کارآمد، بروز کردن تجهیزات تولید با دانش فنی روز، توسعه فرهنگ کارگروهی میان شرکت‌های داخلی، بومی کردن و پیاده‌سازی الگوهای موفق و ایجاد مهارت‌های رقابت در عرصه بین‌المللی را می‌توان از دیگر سیاست‌ها و راهکارها برای رفع چالش‌های صنایع پایین دست پتروشیمی برشمرد که لازم است این موارد در راهبری صنعت مورد توجه قرار گیرد تا صنعت پتروشیمی بتواند به جایگاه شایسته خود دست یابد.

چه چشم‌اندازی برای توسعه این صنعت وجود دارد؟

صنعت پتروشیمی، نقش پر اهمیتی در ایجاد ارزش افزوده از منابع نفتی کشور دارد. جهت بیان اهمیت صنعت پتروشیمی، ذکر این نکته کافی است که در میان صنایع موجود با فعالیت زنجیره‌ای، این صنعت طولانی‌ترین زنجیره تولید محصولات را به خود اختصاص داده است. آنچه در این میان حائز اهمیت است، انتخاب راهبردهای صحیح برای توسعه این حوزه‌هاست، چرا که

عوامل متعددی است که یکی از علت‌های به وجود آمدن آن، تغییرات نرخ ارز است. تثبیت نرخ ارز، می‌تواند شرط لازم برای کنترل قیمت‌ها باشد اما شرط کافی برای مهار قیمت‌ها نیست. واقعیت این است که روند تولید محصولات صنایع بالادستی پتروشیمی کشور طی سال‌های اخیر هم‌راستا با نیاز صنایع پایین‌دستی پتروشیمی نبوده است، به‌طوری‌که در مورد برخی از محصولات انحصار در فروش وجود دارد و زمانی که واردات این محصولات با چالش مواجه شود، سبب بروز التهاب در بورس کالا، افزایش سقف رقابت و به تبع آن افزایش قیمت مواد اولیه تولیدکننده داخلی می‌شود. در مورد برخی از محصولات، مانند رزین PVC نیز که کمبود تولید در کشور وجود ندارد، گاهی به دلیل نوسان در عرضه و نیز ورود تقاضای سوداگری در بورس که عمدتا به دلیل انتظارات تورمی اتفاق می‌افتد، شاهد ایجاد التهاب در بورس کالا و افزایش تصنعی قیمت‌ها هستیم.

در حوزه صنایع تکمیلی PVC، رقابت‌پذیری این صنایع، به ویژه صنعت لوله و اتصالات PVC تحت‌الشعاع مکانیسم‌های ناکارآمد در زنجیره ارزش صنایع پتروشیمی و عدم اطمینان از تأمین پایدار مواد اولیه قرار گرفته است. با وجود آنکه ظرفیت سالانه تولید رزین PVC در چهار شرکت پتروشیمی اروند، غدیر، بندر امام و آبپادان، نزدیک به ۷۵۰ هزار تن است و مجموع عملیات سالانه در بورس کالا، همواره کمتر از ۱۰۰۵۰۰هزار تن است، اما داده‌های بورس کالا نشان می‌دهد که میزان تقاضا برای خرید رزین PVC در بورس کالا، به دلیل نقص در سیستم رگولاتوری و همچنین سلفته بازی، همواره بالاتر از میزان عرضه بوده و این موضوع باعث شده است تا تأمین پایدار مواد اولیه، با قیمت‌های واقعی، به معضلی جدی برای صنایع پایین دست کشور تبدیل شود.

به عنوان نمونه، واحدهای تولیدی صنعت لوله و اتصالات PVC در فروردین ماه سال ۱۴۰۲ نسبت به بازه مشابه در سال ۱۴۰۱، با دو روند کاملاً معکوس در معاملات رزین PVC مواجه بوده‌اند. از سویی، در فروردین ۱۴۰۲، رزین PVC گرید ۶۵، با کاهش قیمت ۲۷ درصدی، وارد رینگ معاملات شده است و این کاهش محسوس در قیمت‌ها، می‌توانست نویدبخش تقویت زنجیره ارزش صنایع تکمیلی و همچنین تحریک‌کننده طرف تقاضا و رونق بخش پروژه‌های عمرانی و زیرساختی کشور باشد. اما از سوی دیگر، رقابت‌های پدید آمده در انجام معاملات که نسبت به فروردین سال گذشته، از جهش ۴۱۰ درصدی برخوردار بوده و به رقم ۳۵۲ میلیارد تومان در سال ۱۴۰۲ بالغ شده، نه تنها کاهش ۲۷ درصدی قیمت پایه را بی‌اثر کرده، بلکه هزینه گزافی را به تولیدکنندگان تحمیل کرده است و عملاً سرمایه در گردش واحدهای تولیدی، توسط سوداگران مواد اولیه به یغما رفته است.

موضوع دیگری که در همین زمینه حائز اهمیت است، عدم دسترسی تولیدکنندگان به قیمت‌های رقابتی رزین PVC است. متناسفانه در ایران با پدیده شبه انحصار در صنایع بالادست مواجه هستیم، چرا که شرکت‌های پتروشیمی ایرانی، رقابت با قیمت‌های جهانی را بر نمی‌تابند و برای افزایش قیمت مواد اولیه، دلایل مختلفی از جمله قیمت تمام شده بالا را مطرح می‌کنند. در واقع، توزیع نامتوازن بین سرمایه‌گذاری‌ها و تولید و تجارت نامتوازن بین بخش‌های بالادست و پایین دست، باعث بروز مازاد و کسری‌های مختلف و در نتیجه منجر به التهاب

حاکمیت حق مردم است مردم سالاری

دوشنبه ۸ خرداد ۱۴۰۲ - ۹ ذی‌القعده ۱۴۴۴ - ۲۹ می ۲۰۲۳ - سال بیست و دوم - شماره ۵۹۹۸ - ۱۲ صفحه - ۷۰۰۰ تومان

تورم در ایران ۴۶ درصد است یا ۸۶ درصد؟

ایران رکورددار تداوم تورم دو رقمی در جهان

صفحه ۵

انتشار روایت‌های جدید

از دیدگاه بنیانگذار انقلاب درباره پایان جنگ

امام خمینی (ره) فتح خرمشهر را پایان جنگ می‌دانست

گروه سیاسی - سیدمجید حسینی: سه روز پس از انتشار نقل قولی از امام خمینی(ره) درباره پایان جنگ با عراق پس از فتح خرمشهر به بیان مرحوم سیداحمد خمینی، روایت دیگری از سوی حمید انصاری، قائم‌مقام موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (ره) درباره پایان جنگ منتشر شده که بازل ادامه جنگ پس از فتح خرمشهر را کامل‌تر می‌کند...

صفحه ۲

رئیس ستاد امر به معروف و نهی از منکر دبیر جدید را منصوب کرد

پایان یک سال اظهار نظر های جنجالی

آقای دبیر

صفحه ۲

گرفتار شدن ۱۵ روستای خراسان شمالی در سیلاب

صفحه ۷

مسئولان خود را به خواب زده‌اند؟

ادامه سریال آشفتگی

در بازار اجاره‌بها

صفحه ۱۰

کارشناسان و سیاستگذاران حوزه صنعت پتروشیمی بر این امر که کشور ناگزیر باید به سمت توسعه صنعت پایین‌دست حرکت کند، اتفاق نظر دارند. با این حال در دهه‌های اخیر، رویکرد غالب در توسعه صنعت پتروشیمی کشور براساس تولید محصولات بالادست و با ارزش افزوده کم بنا شده است. عباسعلی متوسلیان، رئیس هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان لوله و اتصالات PVC و مدیرعامل گروه تولیدی زدپلیسکا در این خصوص می‌گوید: «نگاهی به روندهای جهانی در صنعت پتروشیمی، بیانگر آن است که این رویکرد، نیازمند تغییراتی بنیادی است، چرا که در سالیان گذشته، صنایع بالادست پتروشیمی جهان، به دلیل رقابت شدید در این صنعت، در ایجاد و جذب ارزش و کسب درآمد متناسب با سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته خود ناتوان بوده‌اند.» وی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» اظهار کرد:

«رقابت برای فروش محصول با قیمت پایین‌تر، شرکت‌های پتروشیمی را به سوی ساخت واحدهای بزرگ‌تر، سرمایه‌گذاری‌های زیاد در مناطق عرضه محور (خاورمیانه) یا تقاضا محور (چین و هند) و متحمل شدن هزینه‌های زیاد برای بازسازی و به کارگیری

»با توجه به شش‌اامسال، صنعت پتروشیمی و پایین دست چگونه می‌تواند در رشد تولید کشور نقش آفرینی داشته باشد؟

امروزه کشورها در تلاش هستند تا بتوانند به جای تولید محصولات بسا پیچیدگی پایین، بر تولید کالاهایی با قابلیت بیشتر، پیچیدگی بالاتر و دانش‌محور تکیه کنند و به عبارت دیگر به سطح بالاتری از پیچیدگی اقتصادی دست یابند. به تناسب افزایش میزان پیچیدگی اقتصادی در کشورهای پیشرو، رشد تولید در آن کشورها نیز افزایش یافته است و اقتصاد ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست. صنعتی همچون صنعت پتروشیمی، با وجود داشتن تنوع زیاد محصول و نیز داشتن محصولاتی با ارزش افزوده بالاتر و کمتر فراگیر نسبت به دیگر صنایع موجود در کشور، می‌تواند در ایجاد ارزش افزوده از منابع هیدروکربنی نقش اساسی ایفا کند و سطح پیچیدگی اقتصاد کشور را ارتقا دهد. با وجود این، ناکارآمدی در سیاست‌های حمایتی متناسب با ارزش آفرینی، منجر به توسعه نامتوازن صنعت پتروشیمی با نسبت فراوری پایین در کشور شده است. در حالی که کشور ما همچنان درگیر تولید محصولات بالادست صنایع پتروشیمی است، کشورهای پیشرو در عرصه تولیدات مواد پتروشیمی و شیمیایی با ارزش، با وجود دوری از مواد اولیه ارزان، تقریباً با همان هزینه‌ای که از سوی دولت ما صرف ایجاد

یک واحد بالادستی می‌شود، توانسته‌اند با توسعه نظام‌مند صنایع پایین‌دستی پتروشیمی در قالب پارک‌های صنعتی پتروشیمی و شیمیایی و ایجاد بنگاه‌های کوچک و متوسط پتروشیمی دانش‌بنیان، موجبات تولید محصولات با ارزش را فراهم آورده و از این رهگذر به یکی از اصلی‌ترین تولیدکنندگان مواد پلیمری و پتروشیمی جهان تبدیل شوند. به عنوان نمونه کشوری همچون آلمان، با استفاده از این رویکرد، توانسته است سهم خود در تجارت محصولات پتروشیمی را به ۹ درصد افزایش دهد، اما کشور ما تنها سهمی ۰/۷ درصدی از تجارت بین‌المللی را به دست آورده است.

تحولات توسعه صنعت پتروشیمی در ایران به نوعی غفلت از اتخاذ رویکردی سیستمی و عدم توجه به زنجیره ارزش در صنایع پتروشیمی را نشان می‌دهد، به گونه‌ای که بخش بالادستی پتروشیمی با وجود اشتغال‌زایی و ارزش افزوده پایین‌تر نسبت به بخش پایین‌دست پتروشیمی، با شدت بیشتری مورد

اقبال سیاستگذاران بوده است. عدم توجه به تکمیل زنجیره ارزش در صنعت پتروشیمی کشور باعث شده تا نسبت ارزش محصولات صنایع پایین‌دست به محصولات بالادست پتروشیمی در ایران به کمتر از ۲۰ درصد برسد، درحالی که این نسبت در کشورهای صنعتی تا چهار برابر افزایش یافته است. به همین دلیل است که با وجود سرمایه‌گذاری ده‌ها میلیارد دلاری کشور در صنعت پتروشیمی برای تبدیل نفت و گاز به محصولات با ارزش افزوده بالاتر، ارزش افزوده این صنعت سالانه از ۴ میلیارد دلار فراتر نرفته است.

این در حالی است که حمایت هوشمندانه از صنعت پتروشیمی

کشور باعث شده تا نسبت ارزش محصولات صنایع پایین‌دست به محصولات بالادست پتروشیمی در ایران به کمتر از ۲۰ درصد برسد، درحالی که این نسبت در کشورهای صنعتی تا چهار برابر افزایش یافته است. به همین دلیل است که با وجود سرمایه‌گذاری ده‌ها میلیارد دلاری کشور در صنعت پتروشیمی برای تبدیل نفت و گاز به محصولات با ارزش افزوده بالاتر، ارزش افزوده این صنعت سالانه از ۴ میلیارد دلار فراتر نرفته است.

تثبیت نرخ ارز پایه محصولات پتروشیمی تا چه اندازه توانسته در کنترل تورم و کاهش نوسانات محصولات نهایی کمک کند؟

با وجود آنکه هدف سیاستگذار از تثبیت نرخ ارز، مهار نوسانات قیمت در مواد اولیه مورد نیاز صنایع پایین‌دست بوده است، اما باید به این نکته توجه کرد که نوسان در قیمت مواد اولیه معلول